

L'Académie française, Grand Larousse de la langue Française, Dictionnaire Visuel. The possibility of computerized dictionary using in the work of interpreter is described.

Keywords: *French, electronic dictionary, TLFi, Dictionnaire de l'Académie française, Grand Larousse.*

УДК 81'255.4=111=161.2: 82-83

О. С. Андрощук, магістрант
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В РОМАНІ СТЕФАНІ МАЄР "СУТІНКИ. МОЛОДИЙ МІСЯЦЬ"

Стаття присвячена висвітленню основних особливостей перекладу діалогічного мовлення у романі Стефані Маєр "Сутінки. Молодий місяць". Проаналізовано різні підходи вчених до поняття "когерентність" та "дискурсивний маркер". Автор зосереджує увагу на дослідженні ролі дискурсивного маркера в збереженні когерентності вихідного та цільового текстів.

Ключові слова: *діалог, когерентність, когезія, дискурсивний маркер, стихомітія, когнітивні аспекти перекладу, граматична конструкція, лексема.*

Переклад художньої літератури передбачає детальний поступовий аналіз тексту, освоєння культури мови вихідного тексту, збереження стилістичних особливостей художнього твору та перебудови структури речень у мові перекладу з метою збереження змісту оригіналу. Особливо складним завданням при перекладі іноземних романів є адекватний переклад діалогічного мовлення. Професійний перекладач повинен дбати про точність передачі вислову з одного боку, а з іншого – не додавати нових деталей та відтінків значення. При перекладі творів з великою кількістю діалогів найважливішим завданням для перекладача при відтворенні тексту є збереження його цілісності. У зв'язку з цим виникає необхідність створити певний алгоритм і послідовність вибору граматичних конструкцій, лексичних одиниць, дискурсивних маркерів, що реалізують когерентну функцію на всіх рівнях тексту. Питання різної концептуалізації світу у мові оригіналу та мові перекладу також потребує детального аналізу.

Особливо складним завданням для перекладача був саме переклад діалогічного мовлення, для якого характерні контекстуальні розриви, насиченість дискурсивними маркерами, гендерно та соціально маркована лексика, а також явище стихомітії.

Багато лінгвістів стверджують, що перекладач повинен враховувати фактор ситуативності діалогу, тобто екстралінгвістичні аспекти дискурсу. Ця тема та інші питання, пов'язані з труднощами художнього перекладу, досліджуються у роботах В. Скалкіна, Є. Пассова, Г. Рубінштейна, Т. Сахарова, Є. Розенбаума, Д. Берна, Л. Коломієць, Т. Некряч. Окрім зовнішніх факторів, на структуру діалогу значною мірою впливає свідомість суб'єктів звернення. М. Бахтін зазначає, що самосвідомість героя роману також може бути діалогізованою. Нерозривний зв'язок між семантикою і структурою діалогу зі свідомістю суб'єктів діалогічного мовлення зумовлює необхідність дослідження такого перекладу у когнітивному аспекті. Такі лінгвісти, як Г. Талмі, Ж. Гундель, Т. Гедберг, Д. Вільсон, у своїх працях намагаються дати відповіді саме на питання нерозривності тексту, фактору людської свідомості, а Я. Женг пропонує низку способів збереження когерентності тексту при перекладі.

Метою дослідження є встановлення особливостей перекладу діалогічного мовлення в залежності від реалізації когерентної функції дискурсивного маркеру. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань, як підготовка теоретичної основи для дослідження, розроблення чіткої схеми ідентифікації та класифікації одиниць відповідно до рівня, на якому вони реалізують свою когерентну функцію в тексті оригіналу та перекладу, аналіз спільних та відмінних рис у семантиці та структурі матеріалу дослідження, обґрунтування зумовленості розбіжності текстів з урахуванням особливостей концептуалізації світу та мовної організації суб'єктів звернення, опис труднощів при перекладі за умов явища стихомітії та контекстуальних розривів. Особливо важливим аспектом дослідження є опис та зіставлення дискурсивних маркерів на різних рівнях тексту, визначення коефіцієнту кореляції між англійськими лексемами та їхніми відповідниками в українській мові.

У нашому дослідженні ми використовуємо комплекс теоретичних методів та методів збору емпіричної інформації. Використано системний підхід до класифікації лексичних та граматичних одиниць відповідно до рівня, на якому вони реалізують когерентну функцію, який полягає в комплексному дослідженні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин. Крім того, при співвіднесенні мовної одиниці із певним концептом, ми використовуємо дедукцію, що полягає у розподілі одиниць відповідно до готової схеми семантичної організації української та англійської мов. При створенні когнітивної моделі відтворення особливостей діалогічного мовлення ми використовували методи спостереження, порівняння та узагальнення.

Отже, матеріалом дослідження є сиквел "Молодий місяць" роману Стефані Маєр "Сутінки" та його переклад українською мовою, здійснений Уляною Григораш. Крім того, при аналізі дискурсивних маркерів вихідного та цільового тексту було проведено аналіз частотності тих чи інших одиниць на базі Британського національного корпусу BNC та Корпусу текстів української мови.

Роман Стефані Маєр "Сутінки. Молодий місяць" було екранізовано, можливо, завдяки динамічному розвитку подій та наявності великої кількості діалогів та, сценарій кінофільму було повністю взято з оригіналу.

Поняття діалогу має низку визначень, серед яких виділяють широке філософське трактування діалогу як взаємопроникнення смислів, властивих людині й відтворюваних культурою в різних формах, а також суто лінгвістичне розуміння діалогу як двостороннього вербального обміну інформацією між людьми у вигляді питань та відповідей. Класичне визначення діалогу подає у своїй науковій праці О. Селіванова [5: 128]: "Діалог – форма мовлення, зумовлена екстралінгвістичними факторами спілкування двох або кількох (полілог) осіб, комунікативні ролі яких інверсуються (мовець стає адресатом, а адресат перетворюється на мовця, адресатом якого є перший мовець), за умови визнання учасниками спілкування спільної мети й напрямку комунікації". З активним розвитком когнітивної лінгвістики теоретики все частіше визначають діалог як психолінгвістичний феномен, результат мисленневого процесу. Основними психологічними осо-

бливостями діалогічного мовлення є його вмотивованість, зверненість, ситуативність, спонтанність та взаємне володіння основними мовленнєвими навичками обох сторін. Ситуативність діалогічного мовлення є надзвичайно важливою рисою, вона описана в роботах таких вчених як Є.П. Шубін, Й.М. Берман і В.А. Бухбіндер, В.А. Скалкін і Г.А. Рубінштейн, Є.М. Розенбаум, В.О. Артемов, Ю.І. Пассов, А. Хорнбі та багато інших.

Щодо лінгвістичних особливостей діалогічного мовлення, то йому притаманні еліптичність, контекстуальні розриви, повторення, наявність "готових" мовленнєвих одиниць, слів для заповнення пауз, стягнених форм і великої кількості дискурсивних маркерів. Рівень взаєморозуміння та нерозривності думки в діалозі залежить від бази знань співрозмовників, від того, на скільки відкритим є їхній *ментальний простір*. Факоньєр та Тернер [7:40] визначають *ментальні простори* як невеликі набори концептів, які вибудовуються в процесі нашого мислення і розмови для розуміння і дій у певній ситуації. Конкретний ментальний простір відкривається при першій згадці концепту, який до нього належить і продовжує розвиватись у процесі розмови. Він може зазнавати модифікацій в процесі розвитку думки та дискурсу (Переклад наш – О. А.). Отже, взаєморозуміння комунікантів зумовлене наявністю спільної ситуації, зверненістю реплік, застосування невербальних засобів (міміка або жести), рівень знання ними обставин дійсності та знайомства одне з одним. Крім того, у діалогах часто вживаються "кліше" для висловлення подяки, обміну привітання, для привертання уваги співрозмовника на початку розмови або підтвердження чи коментування почутого. В англійській та українській мовах є низка слів, які служать для заповнення пауз в діалогах, для підтримки розмови. В українському перекладі часто знаходимо такі слова *ну, от, ага, значить, там, як це, чуєш, знаєш, так би мовити, типу, розумієш* та ін. Щодо англійської мови, то найчастіше зустрічаються *well, well now, you know, Let me see, Look here, listen, I say*.

На матеріалі Британського національного корпусу BNC бачимо, що в розмовній мові *well* зустрічається найчастіше, ніж в писемному дискурсі, що свідчить про відсутність нормативності та граматичної потреби у вживанні даної одиниці.

Еліптичність та контекстуальні розриви є ознаками, що притаманні саме діалогам і становлять основну складність для інтерпретування тексту, є причиною подвійності змісту та помилок при перекладі. Важливою ознакою еліпсису є компактність структури, яка проявляється в збільшенні об'єму семантико-стилістичної інформації в експліцитно вираженому елементі. Відповідно до основних положень когнітивної лінгвістики, кожен зі співрозмовників має певні фонові знання, які можуть розширюватися в процесі розвитку дискурсу. Еліптичні структури містять вагомий імпліцитний елемент, а тому для декодування будь-якого еліпсису, необхідною є широка пропозиційна база, фонові знання з попередніх висловлювань. Еліпсис є реченнєвим концептом і йому притаманна сильна або слабка (у вузькому контексті) імплікація.

Розглянемо уривок діалогу між Алісою та Белою з твору:

(1) *B – You'll come back?*

A – I promise – one hour.

В перекладі У. Григораш:

(2) *Б – Ти повернешся?*

А – Обіцяю – за годину.

Цей момент ілюструє відмінність у передачі граматичного зв'язку в англійській та українській мові. Форма питання в прикладі (6) суперечить нормам англійської мови, проте максимально наближує репліку до усного мовлення. В українській мові порядок слів не є стійким і граматичні дієслова є взагалі відсутніми, оскільки вона є флективною.

Однією з основних ознак тексту як лінгвістичної і комунікативної одиниці є його зв'язність, яку ще називають *когерентністю*. Питання збереження когерентності тексту досліджується у працях таких мовознавців, як Н.С. Валгіна, О.П. Воробйова, І.Р. Гальперін, К. Кожевніков, О. Потебня, О. Селіванова, М. Холлідей та ін. Вони розглядають дане явище на різних рівнях структури тексту. Діалог є елементом тексту, якому притаманний найнижчий рівень когерентності. Предметом нашого дослідження є зв'язність тексту на граматичному, семантичному, прагматичному та тематичному рівнях. Сукупність формальних, тобто граматичних, лексичних і синтаксичних засобів зв'язку

називається когезією, що є вужчим поняттям за когерентність, яка може досягатися засобами когезії, але може будуватися і на асоціативних зв'язках. У зв'язку з цим І. Гальперін бачить різницю між цими поняттями в тому, що когезія – це категорія логічного плану, а когерентність – скоріше психологічного. Поглиблюючи дане протиставлення, він відзначає, що "якщо когезія регулюється в синтагматичному розрізі, то когерентність можна уявити собі як парадигматичний процес" (Пер. наш – О.А) [1: 131].

Для аналізу ступеня когерентності у тексті оригіналу та досягнення такого ж рівня у перекладі даного твору, нам слід виділити основні засоби зв'язності тексту: традиційно-граматичні (сполучники та сполучникові вирази), логічні (слова, що виступають часовими, просторовими параметрами, а також виражають значення послідовності, зв'язності та причинно-наслідковості), асоціативні (є характерними лише для художньої літератури, ретроспекція, конотація, суб'єктивно-оцінна модальність), образні (розгорнута метафора та інші художні засоби), стилістичні (повторення метафор, персоніфікації, порівняння, синонімів, антонімів, гіпонімів, паралелізму та ін.), композиційно-структурні (відступи, вставки, часові або просторові описи явищ). Спільними рисами усіх наведених вище засобів когезії є те, що вони завжди мають формальне вираження, лінійний характер і, зазвичай, співвідносяться з мовними одиницями різних рівнів. Дискурсивний маркер є одним з основних засобів досягнення цілісності тексту, і ми можемо віднести його в залежності від рівня тексту, на якому він пов'язує висловлювання, до традиційно-граматичних, а також до логічних засобів когезії у тексті.

Для створення якісного перекладу перекладач повинен бачити і розуміти засоби когезії у вихідному тексті та розуміти принципи і способи відтворення її у цільовому тексті. Часто при перекладі може відбуватися порушення когезивних зв'язків, що зумовлює інтерференцію когезії, а відтак лексично неадекватні переклади. Під цим поняттям ми розуміємо такі псевдосполучення, в яких перекладач комбінує лексичні одиниці цільової мови, що походять зі словосполучень вихідної мови, але не зустрічаються у спілкуванні в цільовій мові [3: 306].

Дискурсивні маркери, на відміну від вставних слів та виразів, не надають додаткової інформації і не впливають суттєво на зміст висловлювання. Такі вставні слова та вирази як *certainly, of course, undoubtedly, really, unfortunately* та парентетичні елементи типу *I think, I suppose* перебувають у нерозривному зв'язку з головною частиною і вказують на ставлення мовця. Саме тому дискурсивні маркери неможливо визначати тільки в межах синтаксичної функції або лексичного значення, адже вони передають інший тип інформації – процедурний (Переклад наш – О.А.) [6: 327].

На семантичному рівні діалогу дискурсивні маркери дозволяють вибудовувати логічну або хронологічну послідовність подій і їх можна розділити на п'ять основних груп: причинні, наслідкові, протиставні, доповнювальні та темпоральні.

Відношення причини та наслідку між пропозиціями маркуються елементами *so (тому), thus (таким чином), therefore (внаслідок цього), in any case (в будь-якому випадку), hence (тому), consequently (в результаті), for (через), because (оскільки)*. Щодо семантичних протиставних маркерів, то вони представлені наступними одиницями *but (але), however (хоча, не зважаючи на), though (хоча), nevertheless (тим не менше), still (все одно), yet (між іншим, при цьому), nonetheless (при цьому, але все-таки), although (хоча), despite (не дивлячись на), conversely (навпаки)*. Доповнювальні дискурсивні маркери на семантичному рівні сигналізують про додавання ще одного висловлювання, яке доповнює зміст попереднього. До позитивних ДМ належать *and* (для об'єднання частин речення в єдине ціле, як результат попереднього висловлювання), *moreover* (для введення нової інформації, яка є наслідком попередньої), *furthermore* (поряд із, як впливає з), *further* (поряд із зазначеним раніше), *also* (також, разом із). До негативно забарвлених ДМ належать *neither...nor..., neither, nor* (для введення заперечного твердження) [2: 4]. Група семантичних маркерів темпорального відношення включає елементи *then (тоді), while (поки), first (спочатку), now (зараз), finally (в кінці кінців), lastly (нареши), eventually (в результаті), after (нісля), afterwards (нізніше)*. Вони допомагають встановити хронологічну послідовність подій. Кожен з поданих дискурсив-

них маркерів має своє прототипне значення. З точки зору когнітивної лінгвістики, нам цікаво не лише, яке значення є центральним в категорії, але також як цей центр може поширитися на периферійні зони і наскільки далеко воно може продовжуватись (Переклад наш – О.А.) [9: 48]. Тобто, у вихідному та цільовому текстах ми спостерігаємо зміщення основного значення дискурсивного маркера. Крім того, їх прототипною позицією в реченні є ініціальна, на початку висловлювання. Вони здатні функціонувати в межах одного складносурядного або складнопідрядного речення або вводити синтаксично незалежні речення у випадку поділу складного речення на два висловлювання.

Розглянемо приклади реалізації когерентної функції причинно-наслідковими прагматичними маркерами в даних текстах:

(3) *B – Contingency plans? –I repeated.*

E – "Well, I wasn't going to live without you." He rolled his eyes as if that fact were childishy obvious. "But I wasn't sure how to do it-I knew Emmett and Jasper would never help... so I was thinking maybe I would go to Italy and do something to provoke the Volturi."

Переклад:

(4) *Б – Замислювати недобре?*

Е – Я б не зміг жити без тебе, – він подивився на мене так, наче цей факт був очевидним. – Та я не знав, що мені робити, – Еммет і Джаспер ніколи б не допомогли мені в цьому... Тож я думав про те, щоб податися до Італії і розізнити Волтури.

У даному випадку дискурсивний маркер *so/тож* виражає значення наслідку, зумовленість маркованого висловлювання причиною, зазначеною в першій пропозиції. При опущенні даного дискурсивного маркера ми втрачаємо прямий зв'язок між частинами висловлювання, а тому порушується когерентність тексту. Перекладач роману по-різному перекладає елемент *so: тож, отож, отже, тому*. При застосуванні певних трансформацій у перекладі перекладач додає дискурсивний маркер, який дозволяє зберегти зв'язок із попереднім висловлюванням, який у вихідній мові виражається іншими засобами, наприклад займенниковим іменником *that*. А тому при порівнянні вихідного та цільового тексту ми спостерігаємо кореляцію □/ДМ:

E – I'll bring her over around seven," he continued. "That will give you more time to set up.

(5) *E – Я привезу її десь біля сьомої, – провадив він. – Тож ти матимеш більше часу для приготувань.*

Перекладач доречно застосовує таку трансформацію і суб'єктом дії стає співрозмовник, а не причина, виражена у попередній пропозиції у формі займенникового іменника, що є більш прикметним англійській мові.

При зіставленні тексту оригіналу та перекладу часто спостерігаємо кореляцію ДМ/Ø, тобто у тексті перекладу відсутній дискурсивний маркер, оскільки перекладач створює ефект градації і нерозривності між двома висловлюваннями:

(6) *Cl – Years and years of practice. I barely notice the scent anymore." -*

B"Do you think it would be harder if you took a vacation from the hospital for a long time? And weren't around any blood?

K – Роки й роки практики. Я вже майже не помічаю запаху.

Б – Як гадаєте, чи було б вам важче, якби ви взяли відпустку й надовго поїхали звідси? Подали від лікарні, від крові?

У живому мовленні ці два речення звучатимуть як одне, тоді як в оригіналі дискурсивний маркер, хоча і зберігає цілісність тексту, проте створює більшу дистанцію між двома частинами висловлювання.

Якщо на семантичному рівні ми розглядали лише суто пряме значення маркера та визначали його тип, то на прагматичному рівні слід звернути увагу на види мовленнєвих актів і мотивацію мовців. Отже, прагматичні дискурсивні маркери, на відміну від семантичних, позначають зв'язки між мовленнєвими актами. Залежно від виду цього зв'язку ми розріняємо маркери підстави, висновку і контрасту.

Для того, щоб зрозуміти наслідки опущення дискурсивного маркера в тексті, варто розглянути наступний приклад:

(7) *Edward- (a) I guess I see your point... a little. (b) What would I do without you?*

(10) *Едвард – (а) Припустімо, що я зрозумів, до чого ти ведеш... трохи.*

(b) Що я робитиму без тебе?

Відсутність дискурсивного маркера, а відтак послаблення когезивного зв'язку у висловлюванні, повністю модифікує мовленнєвий акт на рівні іллокуцій. Частина (b) у прикладі (1) ймовірно відноситься до попереднього висловлювання, проте це складно визначити через відсутність експліцитного елементу когезії. Саме тому є відсутньою і зміна інтенції, відкриття нового сегменту у розмові. Складається враження, що мовець повинен знайти відповідь на питання (b) у попередній частині висловлювання (a).

Якщо два попередні рівні реалізації когерентного зв'язку ми розглядали як локальні, то рівень організації послідовності дій мовця з метою формування діалогічної макроструктури, тематичної структури ми визначаємо як глобальний (переклад наш – О.А.) [8: 35]. Тематичні дискурсивні маркери не позначають зв'язку між суміжними висловлюваннями, а натомість, організують текст діалогу в цілому.

Дж. Олвуд стверджує, що "важливий аспект когерентності діалогу можна визначити, виходячи з чотирьох основних комунікативних функцій: встановлення контакту, сприйняття, розуміння, інші реакції ставлення". Це означає, що після кожного висловлювання співрозмовник (реципієнт) повинен оцінити, як він бажає продовжувати, сприймати, розуміти або іншим способом реагувати на висловлювання першого співрозмовника (інформанта) (тут і далі переклад наш – А.О.) [4:3].

С.В. Засекін у своїй праці поділяє тематичні, або, за його термінологією, "топікальні" дискурсивні маркери на ті, що реалізують стратегію актуалізації теми, та такі, що реалізують стратегію відтінення теми. Елементи першої групи засвідчують тематичний зсув у діалозі і сигналізують перехід в нове тематичне русло. Такими дискурсивними маркерами є *well, so, anyway, anyhow, at any rate, still, but, now, look, listen, and another thing, speaking of, as for* [2: 15].

На противагу маркерам стратегій актуалізації теми, елементи *I mean, you see, you know, the thing is, by the way, by any chance,*

for example / instance, what's more, more over, incidentally, more to the point, as a matter of fact складають набір стратегій відтінення теми. Вони надають відповідним сегментам значення другорядності і є водночас додатковим вираженням думки з головного сегменту.

Оскільки часто пов'язані висловлювання у тексті є дистантно розташованими, то дискурсивний маркер *well/що ж* дозволяє встановити зв'язок між пропозиціями і актуалізує нову тему, тобто направляє розмову в нове русло. Цікавим аспектом для нашого дослідження в цьому уривку є відтворення інтонації при перекладі. Перекладач, на відміну від автора оригіналу, репрезентує дискурсивний маркер як окреме речення, тоді як у вихідному тексті він функціонує в одному реченні разом із пропозицією.

В англійському тексті дискурсивний маркер *well* зустрічається набагато частіше, ніж його відповідник в перекладі українською. Це свідчить про те, що в англійській мові цей елемент набуває нових відтінків значення, нового статусу, а саме слугує також для заповнення пауз. Перекладач часто опускає цей маркер у своєму тексті, оскільки для української мови це явище в усному мовленні не є таким поширеним.

(11) *B – Well, that changes things.*

(12) *B – Це все міняє.*

У наведеному уривку при інтерпретації тексту перекладач обирає дослівний переклад, хоча у прикладі (13) *I mean* виконує роль дискурсивного маркера, коли мовець не пояснює, що саме має на увазі, а намагається спрямувати розмову в інше русло, вводить другорядну інформаційну лінію у розмові:

(13) *J – Those guys are insane. Probably showing off how tough they are. I mean, really, it's freezing today. That water can't feel good.*

(14) *Дж – Ці хлопці справді божевільні. Вочевидь, хочуть похизуватися, які вони відважні. Я маю на увазі, що сьогодні й справді холодно. В таку погоду вода не може бути приємною.*

Розбіжності у вживанні дискурсивних маркерів у вихідному та цільовому текстах безпосередньо свідчать про різне світосприйняття, концептуалізацію світу представниками різних мовних спільнот. Основним завданням висококваліфікованого пе-

рекладача є зберегти зміст тексту оригіналу та надати тексту перекладу природності звучання. Кожна група дискурсивних маркерів має свій прототип, тобто дискурсивний маркер, який зустрічається найчастіше в усному та писемному мовленні. В романі "Сутінки. Молодий місяць" автор здебільшого вживає саме прототипні одиниці, не уникаючи при цьому і повторів. Такий прийом створює ефект живого діалогічного мовлення, якому часто притаманні семантичні зсуви, контекстуальні розриви та паузи. Алгоритм перекладу діалогічного мовлення повинен включати пошук відповідника певного дискурсивного маркера в українській мові, відтворення тексту оригіналу мовою перекладу двома шляхами, один з яких передбачає опущення, а інший – збереження даної одиниці й здійснення семантичних та граматичних трансформацій, модифікацій самого дискурсивного маркера з метою досягнення адекватності перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Гальперин И. Р.* Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин – М. : Наука, 1981. – 135 с.
2. *Засєкін С. В.* Дискурсивні маркери когерентності англомовного діалогічного тексту: когнітивний та прагматичний аспекти. – Київський національний лінгвістичний університет. – Київ, 2001. – 20 с.
3. *Кондратьєва О. В.* Когезія в аспекті перекаду / Вісник КНУ імені Тараса Шевченка № 14. – Київ, 2013. – 307 с.
4. *Олвуд Дж.* Когезія діалогу. – Університет Гьотеборгу. Швеція, – 11 с.
Остин Дж. Слово как действие // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVII. – М., 1986. – 423 ст.
5. *Селіванова О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля – К., 2006. – 716 с.
6. *Blakemore, Diane.* Are apposition markers discourse markers? *Journal of Linguistics* 32, 1996. 347 p.
7. *Terner M., Fauconnier G.* The way we think: Conceptual blending and the Mind's Hidden Complexities. – New York. Basic books, 2002. 221 p.
9. *Van Dijk, Teun A.* Recalling and summarizing complex discourse'. In: W. Burghardt and K. Holker, eds., *Text processing.* Berlin/New York : de Gruyter, 1979. 118 p.
10. *Taylor, J. R.* (ed.), *Linguistic Categorization, Prototypes in Linguistic Theory,* Oxford: Clarendon Press, 1989. 65 p.

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

О. С. Андрощук, магистрант
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, г. Киев

**Особенности перевода диалогической речи
в романе Стефани Майер "Сумерки. Новолуние"**

Статья посвящена раскрытию основных особенностей перевода диалогической речи в романе Стефани Майер "Сумерки. Новолуние". Проанализированы различные подходы к понятиям "когерентность" и "дискурсивный маркер". Автор сосредотачивает внимание на изучении роли дискурсивного маркера в сохранении когерентности исходного и целевого текстов.

Ключевые слова: диалог, когерентность, когезия, дискурсивный маркер, стихомития, когнитивные аспекты перевода, грамматическая конструкция, лексема.

O. Androshchuk, Master's Degree Stud.
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**On Peculiarities of Dialogue Translation
in the Novel "Twilight: New Moon" By Stephenie Meyer**

Article is devoted to the revealing of the main peculiarities of dialogue translation in the novel "Twilight: New Moon" by Stephenie Meyer. Different linguistic approaches to the notion of coherence and discourse marker have been analyzed. The author focuses on the study of discourse marker role in preservation of source and target text coherence.

Keywords: dialogue, coherence, cohesion, discourse marker, stichomythia, cognitive aspect of translation, grammatical construction, lexeme.

УДК 811:316.77

О. М. Афанасьєва, канд. філол. наук, асист.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

**ПРИНЦИПИ ДОСЛІДЖЕННЯ
РИТУАЛІЗОВАНИХ КОМУНІКАТИВНИХ ПРАКТИК**

Статтю присвячено виокремленню та опису принципів дослідження ритуалізованих комунікативних практик. З огляду на складність та багатоаспектність цього явища пропонується інтегративний підхід до його дослідження, який виходить із поняття практики у її діяльній, соціокультурній та лінгвопрагматичній вимірах.

Ключові слова: комунікація, практика, ритуал, дискурс, інтегративний підхід.